

BELLPUIG

ARTÀ

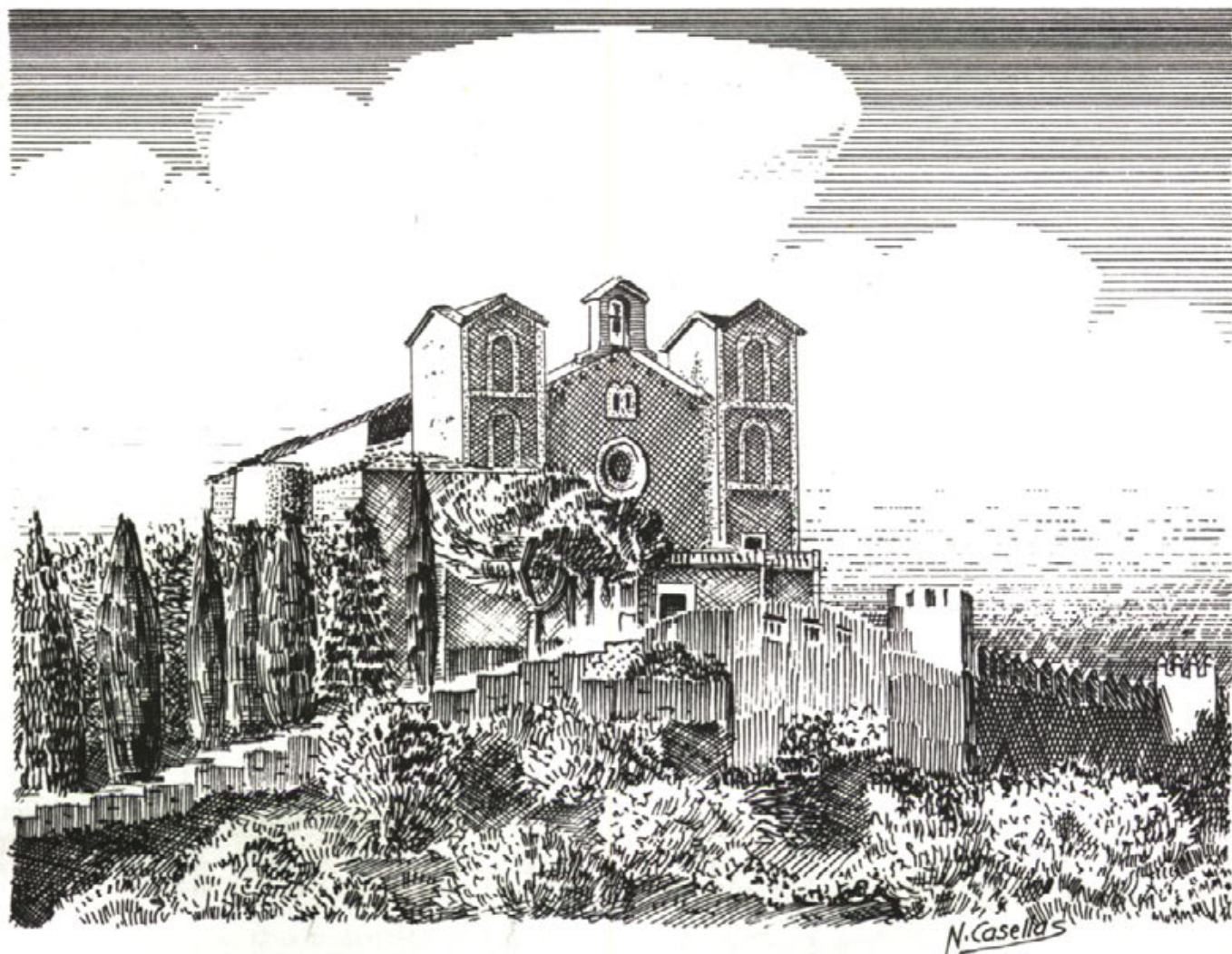

2 AGOST 1985

Nº 14

-V EPOCA - ANY XXVI-

REVISTA QUINZENAL

sumari:

EXTRA FESTES.
ENTREVISTA AL P. GORI MATEU.
PARLAR BE, POC COSTA.
DE LA COLÒNIA DE SANT PERE.
NOTICIARI, XERRIM-XERRAM.
ESPORTS.
ALTRES COL·LABORACIONS.

Ja som a les festes de Sant Salvador.

*Dies esperats i sempre ben arribats, ja que es-
sent Artà un poble fester, la gent disfruta sor-
tint al çarrer, malgrat la forta calor pròpia d'a-
questa època.*

*De fora, compareix molta gent a participar
dels actes que s'han programat per enllestir la
festa.*

*¿Qui no va a dalt del pujol (il·lustració de la
nostra portada) a visitar la Mare de Deu i con-
templar la bella panoràmica del nostre poble?.*

*BELLPUIG, una vegada més, desitja les bones
festes a tots, esperant passin uns dies de frater-
nitat i alegria.*

Molts d'anys.

BELLPUIG

REVISTA QUINZENAL

Nº 14 V EPOCA 2 Agost 1985.

DIRECTOR: Rafel Umbert

CONSELL DE REDACCIÓ

C. Obrador A. Gili
J. Pastor G. Bisquerra
G. Artigues S. Massanet
Fito i Taller de Comunicacions

COL·LABORADORS:

J. Solivellas J. Cantó
J. Escanellas J. Mayol
N. Casellas A. Gili
A. Genovart

ADMINISTRACIÓ:

G. Bisquerra A. Gili
A. Esteva M. Estelrich
J. Bernat

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Sant Salvador, 2 Artà.

IMPRIMEX: Gràfiques Llevant. Carrer de Ciutat, 55 Artà.

Dipòsit Legal: P.M. 57-1969.

La Dirección y Consejo de Redacción de "Bellpuig" no se responsabiliza del contenido ideológico de los artículos de sus colaboradores o redactores.

NOTÍCIES DE LA PARRÒQUIA

Celebracions religioses de les festes de Sant Salvador.

Dimarts, dia 6 d'agost: festa de la Transfiguració del Senyor: a les 9 del vespre a la Parròquia tindrem concelebració de l'Eucaristia.

Dimecres, dia 7 d'agost: festa de la Mare de Déu de Sant Salvador: a les 8'30 del vespre al Santuari de Sant Salvador, concelebració de l'Eucaristia. En ambdues celebracions predicarà Mn. Antoni Riutort, rector de Capdepera.

FER FESTA FER POBLE

Hi ha paraules que, a força d'emprar-les, arriben a gastar-se i perden el seu sentit més pregon. Una d'aquestes és la paraula "poble". En nom del poble s'han fet moltes promeses i molts de disbarats. Els polítics se n'umplen la boca, especialment quan s'atraca el període electoral. Tots parlen del poble, de servir el poble... A vegades són únicament paraules.

Aquest concepte pot ésser buit si no se li dona contingut i forma. I una de les tasques de tot ciutadà és prendre consciència de la necessitat i obligació de "fer poble".

Direm algunes coses que nos ajuden a recordar aquesta obligació, ara que s'atraquen les festes.

FEIM POBLE

* quan sabem tenir obertes les portes de canostra i sabem sortir al carrer, interessant-nos per tot lo que hi succeeix.

* quan prenim part en aquelles accions populars que són essencials i definitives per a la vida del poble: eleccions municipals, festes, taules rodones, conferències, discussions, assemblees...

* quan els interessos generals estan per damunt els propis interessos particulars. Per posar un exemple: no podem construir una casa de mal gust o situada en un lloc que espenyi l'estètica general del poble o la contrada, encara que a mi em convengui.

* quan som respectuosos amb aquells amb qui convivim: evitant renous que molesten, contribuint a la neteja dels carrers, places, finques, platges i espais públics, preservant la natura de la destrucció i col·laborant a que l'entorn sigui cada vegada més hermos i agradable. Hi haura, creim, altres maneres d'expressar les pròpies idees o sentiments que no sigui amb pintades per les parets i portes dels nostres carrers i cases.

* quan respectam les senyals de circulació, pensant que el carrer és de tots. Creim que s'imposa una educació urgent en aquesta qüestió, especialment de cara als infants.

* quan nos esforçam per entrar dins les costums, tradicions i llenguatge del poble. Tenim la grata experiència d'alguns peninsulars i estrangers que han vingut a viure entre nosaltres i que s'han esforçat per aprendre la nostra llengua i costums -sense que això suposi renunciar a lo seu- participant en les nostres manifestacions festives i populars, integrant-se a la comunitat. Per desgràcia, tenim més sovint l'experiència contrària.

* quan cream simpatia, bon humor, alegria i companyerisme entre tots. És enemic del poble aquell qui penja rumors, mentides o mitges veritats, el qui escampa malestar.

* quan, en lloc de parlar d'expulsar o treure fora aquelles famílies o persones que molesten, cercam solucions que ajudin a integrar-les dins la societat i dins el poble.

* quan denunciem situacions injustes, quan exigim a les nostres autoritats interès i dedicació, l'acompliment de les seves promeses o la realització de les millores necessàries pel bé de tots.

* quan, en lloc de criticar sense mesura accions que dins el poble es duen a terme, hi col·laboram, hi posam les mans, ens hi mullam, donam la cara.

Podríem seguir i seguir, però, per acabar, direm que feim poble cada vegada que actuem tenint com a punt de referència el bé dels altres que ens envolten.

Artanencs: toquen a fer festa. És Sant Salvador.

Qui no sap fer festa amb els altres, difícilment serà capaç de fer poble pels altres.

Molts d'anys a tots!

L'equip parroquial

NOTICIARI

CANVIS

Aquest estiu hi ha canvis a Artà. Se'n van el Pare Gori a Madrid, el Pare Oliver a La Porciúncula, Mossèn Gili a Algaida, Sor Rita a Binissalem i Sor Coloma a Ciutat. Pareix que ja hi ha substituïts per omplir el buit que deixen aquestes persones que durant molts d'anys han conviscut amb nosaltres. Els desitjam sort i encert als seus nous destins.

EXPOSICIONS

Del 3 al 7 d'agost a la Sala d'Exposicions de "Sa Nostra", tindrà lloc una exposició de pintura a càrrec de Na Catalina Amorós Negre, i que presenta obres de temes d'Artà. La presentació serà feta per En Miquel Mestre el dia 3 a les 21 hores.

TEATRE

A La Colònia de Sant Pere els dies 24 i 25 de juliol, el grup de Coloniers representà l'obra de teatre "Un Senyor damunt un ruc". Davant l'èxit obtingut pensen tornar-la a representar els propers dies 15 i 16 d'agost.

EXPOSICIO

També per les festes, Na Margalida Morey Cabrer exposarà feines de brodats en el Casal de Na Batlessa.

A la boutique Vora Vora N'Almudena Martínez (filla del ex-metge d'Artà) exposarà obres de ceràmica.

CENTENARIES

Si no hi ha res de nou, a finals d'agost tindrem al pobre dues centenàries. Es tracta de Madò Pereta, que el dia 20 complirà els 102 anys i Madò Beatriu Jaumina que el dia 24 complirà els cent anys. Enhorabona a les dues padrines.

GUIA

En Gabriel Barceló de Muro, ha editat recentment una Guia de la Badia d'Alcúdia on inclou la part que correspon a la nostra zona i també dades del nostre poble i Sa Colònia. És un llibret molt interessant i il·lustrat on descriu allò més destacat de la Badia i de la nostra contrada, essent molt instructiu pels al·lots de edat escolar. Llàstima que es deixàs d'esmentar la festa de Sant Antoni com a festa típica d'Artà i de Mallorca.

ROCK A CALA TORTA

El passat dia 27 de juliol es celebrà a Cala Torta una nit de Rock en la que hi participaren els següents grups musicals: **PEOR IMPOSIBLE, PEGASUS, VERUSCHA VAMP, TREVOL JAZZ i MEPHISTO.** Segons estam informats hi acudiren entre cinc i sis mil persones de tota la nostra illa, les quals aguantaren des de la una en què començà fins a les 10 del matí. Devers les 8 foren obsequiats amb una xocolatada. Pareix que la nota més destacada fou l'ordre que hi va haver, ja que en aquests tipus d'actes la gent jove es sol disbaratar una mica.

Mil i una opinions s'han deixat sentir pel poble sobre aquesta insòlita nit a la nostra contrada. De si no s'havia de deixar fer, de si els ecologistes es mogueren en contra dels organitzadors, i també la disconformitat dels pares, de si foren 5.000 els assistents, de si hi ha hagut dèficit o ganància, etc. etc. Lo cert és que sembla que, malgrat tot, fou un èxit.

ESPORTELLADA

A la sortida cap a Sa Duaia, i pel carrer de s'Abeurador, el terrer ha amollat i està en mig de la carretera.

Demanam als responsables prenguin les mesures necessàries i l'arreglin com més prest, millor.

COMPRE LA GUIA TURÍSTICA BAHIA DE ALCUDIA de G. Barceló

Il·lustrada a todo color

Un libro muy útil para el escolar y para conocer el municipio, la **BAHIA DE ALCUDIA, ARTA Y MALLORCA.**

DE VENTA EN LIBRERIAS

XERRIM XERRAM

FA UN PAREI DE SETMANES que al "Camerí" de la Mare de Déu de Sant Salvador no poden encendre ciris de ses promeses. I no és que els hagin acabats, no. Es que ja no hi ha lloc des de què En Boier ha deixat d'ésser Ministre.

PAREIX QUE AL CLERO d'Artà els ha pegat fugissera. Diuen que se'n van dos frares, dues monges i un capellà. Que deu ésser que no els tractam bé i ens volen deixar sense remeis espirituals? Iddò no ho logran, perquè també diuen que en vendran de nous.

RESULTA QUE ELS ARBRES de sa plaça de sa Carn, els qui han mort són els de l'esquerra. Si no, anau-hi des de s'Ajuntament, que és lo que toca i ho tocareu amb ses mans. També ha succeït lo mateix als de la plaça Progrés, i fins i tot al "cèsped" dels jardins del carrer Santa Margalida. De Centro cap a l'esquerra ens hem fitxat que va més polent. Es veu que els qui comanden són d'esquerres, almanco, en aqueix aspecte. Quan entrin els de dretes, si és que tenen ocasió, ja ho canviaran.

ON ES BEN NECESSARI sembrar-ne és a sa placeta del Pare Ginard. Allò fa pena amb tants de "postes" i fils. Almanco amb arbres es dissimularia un poc. I més ara que presidirà el bust del insigne personatge.

JA ESTAM EN FESTES. Enguany pareix que ballarem al so de ses nostres agrupacions. Era ben hora de què fos així i no haver d'anar de manlleus. Ja ho mostra la dita: "Respectem lo nostro". I té molta de raó.

Del demés, ballarem al so que vulgui el nostre Ajuntament. Ens referim a les verbenes que de cada any són més pobres. I a damunt hem de pagar i fer es boig, almanco, a una. De lo demés, anau alerta a menjar massa, i no tireu es doblers, així com així, que costa molt es guanyar-los, almanco, pels qui feim feina, els del "paro", no tant, i d'aquest pas prest hi estarem tots parats. Iddò, que no és guapo això?

Groc, negre i morat.

**Ara fa
25 anys**

* En la EDITORIAL, firmado por M. Galmés, Pbro. y director de la revista da un AGRADECIMIENTO diciendo: "Así nació "Bellpuig". Un miércoles en la Ultreya de hombres y jóvenes tenida en uno de los salones del Centro Social, se lanzó la idea, largo tiempo acariciada, de una publicación mensual para nuestra villa..." Termina, después de hacer una larga lista de colaboradores con "...para todos, colaboradores y lectores, el más sincero agradecimiento..."

* En SILUETA DEL MES, JULIO, Eleco habla del calor sofocante de este mes y del éxodo hacia playas y puestos de mar de lo cual destacamos "...Mientras unos abandonan nuestra población escurriéndose por el escotillón del verano, no pocos "ciudadans" e incluso de más allá de nuestras fronteras han hecho de Artá su residencia veraniega..."

* En VCCES AUTORIZADAS se entrevista a Dña. Margarita Carrió Sancho, "sa donada" que, después de preguntarle el tiempo que llevaba de "donada" y otras cosas, Santiago le pregunta: "¿Ha presenciado algún prodigio o lo que la gente llama milagro?". "-Presenciado, no. Pero, ya estábamos aquí cuando acaeció la curación prodigiosa de "Na Moreia d'En Cirera". ¡Ah! y cuando lo de "Madò Pirris". Por cierto fue muy solemne la fiesta..."

* De ECOS ARTANENSES, destacamos el HOMENAJE MOTIVO que se le brindó a D. Juan Alzamora Juan, el que fue cartero de nuestra población cuyo cargo desempeñó "...con dignidad, celo y prudencia..." Hizo la presentación del mismo el Rdo. P. Rafael Ginard Bauçà.

* De AIRES DEPORTIVOS, entresacamos la actuación de Arturo Pomar en los salones del Club Recreativo de Ajedrez en una sesión de simultáneas a quince tableros.

FIESTAS MUY ANIMADAS

En el Bellpuig nº 11, del 22 del pasado mes de Junio, se publicó el programa de festejos a celebrar desde el mismo día 22 al 7 de julio, por lo que no cabe repetir los actos que tuvieron lugar, pues se celebraron con verdadera precisión, excepto el del Tiro Pichón, en el que debió surgir algún contratiempo.

Lo que sí es digno de recalcar es la perfecta organización que desplegó el Ayuntamiento de Artá y Delegados en la Colonia, a los que transmito, por medio de estas líneas, la más efusiva enhorabuena por la magnífica coordinación que existió en todo momento: el cercado en la Plaza muy bien conseguido, sillas y mesitas nuevas y abundantes, escenario muy bien emplazado, etc. Todo perfecto en la instalación, y bien controlados los actos exteriores.

Dentro del conjunto de festejos merece mención aparte la "Ballada Popular" de la noche del Domingo día 30, en donde tanto "Artá Balla i Canta", "Esclafits i Castanyetes" como "Sis Som" hicieron las delicias de los asistentes, que fueron muy numerosos. Antes de presenciar el espectáculo, nadie hubiese creído que en nuestra zona hubiera tanta gente que lleva el arte popular en sus venas, y que es capaz de danzar tan impecablemente. ¡Cuánta perfección! ¡Cuánto ritmo e ilusión desplegados!

La parte musical deleitó también nuestros oídos con sus melodiosas y rítmicas canciones, que tanto contrastan con los modernos tam-tams selváticos.

Entre las Pruebas Náuticas hubo también acierto y coordinación, destacando el buen humor, desinterés y camaradería que existió en el "Concurs de Pesca al Volantí". Participaron 10 embarcaciones, demostrando gran pericia sus parejas de tripulantes, ya que, a pesar de lo restringido de la zona y poco tiempo concedido, consiguieron una captura de 34 Kgs. de pescado que fué pesado entre gran algarabía y repartido seguidamente entre

Religiosas y Miñonas. Los trofeos se entregaron en la cena de compañerismo del sábado día 13, en donde continuó la armónica alegría de siempre.

El Centro Cultural San Pedro tuvo su sala de exposiciones abierta a cargo de la ya conocida pintora Carmen Sánchez, y sabemos que, para más adelante, el Grupo Artístico nos tiene preparada su correspondiente obra teatral.

Muy concurrido estuvo el Templo en la Celebración Religiosa del día de San Pedro, que resultó a la vez muy emotiva por pronunciar una magnífica Homilía precisamente un sacerdote natural de la Colonia, D. Andrés Genovart.

Con reiteración de mi enhorabuena a todos los organizadores y participantes, enviamos un ferviente deseo de que las fiestas del próximo año sean aún mejores. ¡Hay que ir siempre a más!

José Cantó Planisi

LA COMEDIA TOT UN EXIT

D'èxit total es pot qualificar la posada en escena de l'obra "Un Senyor damunt un ruc". Exit en primer lloc per part dels artistes que aconseguiren interpretar molt bé cada un el seu personatge amb naturalitat i domini del paper. Exit per part del públic el qual omplí cada vegada el saló, malgrat la calor que hi feia, i va saber aplaudir el bon fer dels actors. Exit del director, Xeraff Guiscafrè, decorador Antoni Llaneras i altres persones que col·laboraren de darrera les cortines fent que la comèdia resultàs tan llúida i vistosa com sortí.

Enhorabona a tots i permeteu-me un consell: L'any que ve, feis el decorat més bo de transportar i anau a deleitar amb aquesta obra els pobles veïns que hi ha altres grups amb més pretensions, que no vos arriben a les soles de les sabates.

Andreu Genovart

EXTRA FESTES

LES FESTES DE SANT SALVADOR

al s. XVII

Altra volta ens trobam a les festes de Sant Salvador. És interessant que, aquests dies ens facin recordar tot allò que signifiquen, històricament, les festes patronals, és a dir, en el nostre cas, el significat de les festes de Sant Salvador.

El calendari i el programa d'aquestes festes vénen de molt lluny. Ja en el segle XIII resta ben arrelada dins Artà la devoció a Sant Salvador, fixada a una capella on hi radica una confraria administrada pels obrers. Tot això exigeix la celebració d'una festa religiosa i popular.

Els primers documents d'aquesta festa, a Artà, són de mitjan segle XIV.

En el segle XVII la festa de Sant Salvador no sols ja era considerada la **festa parroquial de la vila**, sinó que igualment la Mare de Déu de Sant Salvador ja era tenguda per l'**Advocada i Patrona** d'Artà.

La celebració de la festa anava a coneguda dels obrers que feien les acaptes acostumades del blat, mestall, anyells, oli i canyom, per foravila, i en diners sonants, el dissabte de Sant Salvador, per dins la vila.

Es procuraven la murta i la teia pels festers. Es proveïen de les trompes, de l'oli pel llanterer i de les músiques pels oficis.

Organitzaven els balls i les corregudes, preparant les jolles que consistien en parell de sabates, jocs de ferradures o cadenes.

Per altra banda, en el segle XVII, trobam ja consolidada la duplicitat de festes, cosa que ja es troba en el segle anterior, celebrades els dies 6 i 7 del mes d'agost.

Així es celebraven dos oficis amb dos sermons. Un, el dia de Sant Salvador, que pagava la vila i l'altre, el dia de Sant Salvador, que pagava la confraria o, en el seu nom, els obrers. Semblantment, es cantaven dues completes com a preparació de ambdues festivitats.

Durant aquest segle esdevingué un fort entrebanc per a la celebració de les festes de Sant Salvador.

El dia en què els artanencs festejaven la seva patrona, dia 6 d'agost, festa de La Transfiguració, sempre havia estat considerada festa de precepte per tot el món. Emperò l'any 1642, el Papa Urbà VIII suprimí la consideració del precepte de la festa de La Transfiguració i els artanencs volien continuar celebrant el dia de Sant Salvador com a festa de precepte. Què faran? Què no faran?

La Transfiguració del Senyor, essent un misteri, no podia ser declarat patró i així seria declarada festa de precepte per Artà, però sí podia ser declarat titular del nostre temple major. I així es féu, ja que el decret del Papa Urbà VIII donava poder als pobles per a elegir el seu patró i el seu titular.

Els jurats i consellers d'Artà, 5 de maig d'aquest any, aplegats en sessió, concordaren unànimament que es vaja a la ciutat a demanar la festa i volen La Mare de Déu de si aldavant per Patrona i Advocada, ja que -així comença la sessió- **"sabran com hauran llevada la festa de la Transfiguració del Senyor que és la diada de Nostra Senyora de Sant Salvador"**.

Els jurats d'Artà elegiren el misteri de La Transfiguració com a titular del temple parroquial.

D'aquesta manera, dia 6 d'agost, continuaria essent de precepte pels artanencs, celebrant-hi la Diada de Nostra Senyora de Sant Salvador.

Emperò tot això aconseguí que la Mare de Déu de Sant Salvador fos, més conscientment, reelegida Patrona de la Vila, celebrant dues festes litúrgiques: Dia 6 d'agost, Diada de Nostra Senyora de Sant Salvador -Patrona del poble- popularment parlant, i dia de la Transfiguració -titular del temple parroquial- litúrgicament parlant. Dia 7 d'agost, Diada de Sant Salvador, popularment parlant, i festa litúrgica de La Mare de Déu de Sant Salvador. Tal volta, des d'aquest any començà a celebrar-se al Santuari la festa litúrgica de La Mare de Déu de Sant Salvador.

Així ja ho veim l'any 1654.

EXTRA FESTES

SOBRE CORREGUDES EL DIA DE SANT SALVADOR

Pel tombant de juliol, quan la xafogor ensopeix els cossos de les persones, el nostre cor reviscola com per encanteri tot ensumant les festes patronals. En el temps i en l'espai "San Salvadó" ocupa el centre del nostre trafegar. Els residents a la vila, viven dia a dia els preparatius de les festes, en una mena de "precalentament" ambiental que els posa a to. Els forans, quiuua ens trobem, en enfilat el mes d'agost patim el mal de l'enyorança. Basta la flaire de l'alfàbega, la contemplació d'un branquilló de murta o el so d'unes xeremies per remoure el pou de les nostres vivències i fer surar de bell nou dolços records d'antany.

L'altra diassa, remouent papers estantissos, vaig topat amb un, subscrit per l'eminent lletraferit Joaquim Mª Bover, estès en un llenguatge planer per comptes de faciliar la lectura, el qual, per tocar un tema relacionat amb el poble me va cridar fortament l'atenció. Per tractar de les festes, he cregut escaient donar-ne relació en aquest número. Mirau el que diu: "CONTRAST SOBRE CORREGUDES DE ROSINS. Amb motiu d'una queixa sobre corregudes de rossins, el lochtinent general Bofill R. dona ordre al batle d'Artha amb data 1494, 8 d'agost, que es repeteixi les corregudes de rossins perquè si tots haguessin partit a un temps, el de Llorenç Mir (pertanyent a una de les famílies més importants del poble) hauria guanyada l'oca. Li mana amb amenaça de castigar-lo si no ho fa i li ordena que els "igualadors" (que donen la sortida) sien en número dispar.- Donat a Alaró el 8 d'Agost 1494". (Del llibre de Comunes, fol 133).

Mirau per on, mitjançant aquest document

mig arnat, ens adonam que això de les baralles per mor de les corregudes no és cosa d'ara ni molt menys. Al segle XV, quan les festes tenien un profund sentit religiós i gairebé tot girava entorn de la Missa Major, els nostres avantpassats, entre cerimònia i cerimònia, deixaven la germanor de banda i acudien al sementer d'Es Cós a esbravar-se enderiats amb les corregudes de cavalls. Així ho feien els nostres vellets i ho continuaren fent tots els anys. Qui no recorda encara aquells enfrontaments d'antany!!! entre Na Glòria, l'egua de l'amo En Guiem de S'Amellerar i N'Ibèria II de Can Sua, jugant-se el tot per tot en aquella pista polsosa del comellar de Son Fang, i fendran ben present els fets del dia de Sant Agustí a Son Servera, quan per qüestions semblants els dos conductors acabaren a barrades, esclatant en mil bocins la copa del guanyador. I que en va dur de coa! Abans, en temps acostats, també va passar a les corregudes de joies, entre els seguidors d'En Garrova i En Masot contra els partidaris d'en Maneta de Capdepera.

I entre els aficionats a les bicicletes que es decantaven de part d'En Pau Caminer contra els d'En Biel Rei, o els d'En Mateu Jaumí contra els d'En Joan Guixó, o els d'En Flaquer contra els d'En Bulla de Manacor i gairebé suara, els d'En Sebastià Sastre enfront dels d'En Jaume Mercant, gabellí.

Amb tot i llevat d'això que en certa manera dona més emoció a la festa, cal reconèixer que en aquest dies predomina la bonhomia i la confraternitat i que tots, tots, ens sentim més units que mai.

Colau Casellas

EXTRA FESTES

DESTACAM DEL PROGRAMA

ACTUACIÓ DE L'ORFEO ARTANENC

Havent estat L'Orfeó Artanenc endormissat devers una trentena d'anys, ha ressorgit aquests dies gràcies a l'esforç d'uns quants entusiastes de la polifonia i de l'acollida d'un grapat de joves que feren la vida de L'Orfeó més llarga. Al menys és el que nosaltres esperem i que no sigui una brusca d'estiu.

Davant l'avinentesa de la seva presentació oficial ara per les Festes, Bellpuig ha volgut fer una xerrada amb el seu director Bartomeu Ginard i la Junta Gestora perquè ens parlin de les seves coses, preocupacions i plans. Així que:

BELLPUIG.- ¿Quin programa presentau?

DIRECTOR.- El que està actualment al nostre alcanç. Hem preparat 10 cançons de caire popular. No hem tingut temps per a més.

B.- ¿Quants de membres formen l'Orfeó?

D.- En l'actualitat tenim feta la fitxa d'uns 53 membres. A l'actuació no hi seran tots ja que per qüestions d'horaris laborals no han pogut assistir als assaigs, encara que era la seva voluntat.

B.- ¿Quin nivell musical hi ha?

D.- Actualment estam a un nivell de principiants. Teniu en compte que som un grup d'amics amants d'aquesta classe de música.

B.- Per tant, si el nivell musical és baix, ¿com pensau aixecar-lo?

JUNTA GESTORA.- Sí, per el proper curs tenim pensat, a més dels assaigs, fer unes sessions de tècniques vocals i un curs de solfeig bàsic.

B.- Ja que a la darrera pregunta l'ha contestada un membre de la Junta Gestora, seguirem amb ella; ¿amb quines dificultats vos trobau?

J.G.- De moment, de tipus econòmic, encara que hem demanat una subvenció a l'Ajuntament que si la mos concedeix aquesta part estarà solucionada. També de local, encara que actualment estam molt bé però creim que a un altre tendríem les coses més resguardades i ordenades.

B.- Perspectives cap al futur...

J.G.- Totes les d'aquest món. En primer lloc, preparar-nos a base de bé i fer camí dins aquestes tasques. També tenim la idea de fer pel proper curs una trobada de les corals de la

comarca. Per altra part, tenim en programa fer una setmana de música. Una coral infantil i a llarg termini (per Setmana Santa) a més de participar a L'Endavallament i altres funcions, preparar un concert de música sacra. I... tot el que vengui. Convidam tot el que li agradi cantar a què vengui a augmentar les files de L'Orfeó.

Molt bé. Despedim el Director i la Junta Gestora de L'Orfeó Artanenc fent vots perquè no es cansin, ja que la tasca musical és dura. Exit!

MONUMENT AL PARE GINARD

Una altra notícia que BELLPUIG vol destacar d'aquestes festes és la inauguració del bust del santjuaner il·lustre P. Rafel Ginard Bauçà que amb el seu treball llarg i laboriós de formiga estiuenca ens deixà escrites coses del nostre passat que, a no ésser per ell, haguessin quedat dins l'oblit més penós.

Així ho va veure un altre silenciós artista que, des del seu racó del Carrer Major, va saber donar forma al desaparegut poeta. Ens referim a l'escultor local Pere Pujol que, de manera desinteressada, dona al poble aquest treball que l'ha fet amb estimació ja que era molt amic del P. Ginard.

Aquest monument s'inaugurarà, el dia 6, a les 12, i seran els padrins els nins Pau Morey Soler i Catalina Ferrer Donoso.

Enhorabona, Pere. Ja en seguirem parlant.

EXTRA FESTES

PROGRAMA

Divendres, 2 d'Agost.

A les 20'30 hores.- S'obrirà la **tómbola parroquial**.

A les 22 hores.- **BALLET-85** presentarà l'obra: "**L'ESTEL DE FOC**"

Dissabte, 3 d'Agost.

A les 15'30 hores.- **Tirada de coloms**, per a locals, organitzada per la Societat de Caçadors.

A les 16'30 hores.- Partit de **basket infantil**, entre els equips:

SERVERENSE-SANT SALVADOR

A les 18 hores. Partit de **basket**, categoria **Senior**, entre els equips:

ESCOLAR-CRISTALERIA MATAMALAS

A les 18'30 hores.- **JUDO i KARATE**, pel Club Local ORIENT.

A les 18'30 hores.- **TORNEIG SANT SALVADOR** de futbol.

A les 19'30 hores. Partit de **basquet Senior**, entre els equips:

SERVERENSE-SANT SALVADOR

A les 20 hores.- A Na Batlessa, inauguració de l'**exposició de brodats**, de Na MARGALIDA MOREY CABRER.

A les 21 hores.- En el local de "SA NOSTRA", Inauguració de l'**exposició**, de pintures de Na CATALINA AMOROS NÈGRE. Presentació: MIQUEL MESTRE.

A les 21'30 hores.- Al temple parroquial, actuació de **L'ORFEO ARTANENC**.

A les 23 hores.- Gran **VERBENA** a la Plaça Nova. Actuaran:

**TONI FRONTIERA & CIRCUS
ELS MALLORQUINS I GAMA**

Diumenge, 4 d'Agost.

A les 9 hores.- Des de Montuïri, **amollada de coloms**. Organitza: Societat Colombòfila. Se disputen dos trofeus:

1er. Ajuntament d'Artà.

2on. Ferreteria Toni Pascual.

A les 10 hores.- A "Sa Carbona", I Torneig Sant Salvador de **MOTO-CROSS**.

A les 16'30 hores.- A l'Hipòdrom de Son Catiu, **Grans Carreres de CAVALLS**.

A les 16'30 hores.- Partit de **basquet femení**, entre els equips:

ESCOLAR-SANT SALVADOR

A les 18 hores.- Partit de **basquet**, categoria **Senior**, per el tercer i quart lloc.

A les 19'30 hores.- Finals de **basquet**, categoria **SENIOR**.

A les 20 hores.- A la Plaça Nova, **JOCS, CANçons i DANSES**, per a tots els nins i nines, a càrrec del **GRUP CUCORBA**.

A les 23 hores.- Al recinte de Sant Salvador, **GRAN RECITAL** a càrrec de:

JOAN BIBILONI

en concert amb:

Max Sunyer - Jorge Pardo

Juan C. Mendoza - Kitflus

Dilluns, 5 d'Agost.

A les 10'30 hores.- **Cercaviles**.

A les 18 hores.- A la placeta d'Es Marxando, **pal ensabonat, cucanyes i altres jocs**.

A les 18'30 hores.- **XI TORNEIG SANT SALVADOR** de futbol.

A les 20 hores.- **Exposició de ceràmica** de Almudena Martínez a Vora-Vora.

A les 21 hores.- A la plaça de La Sala, concert de la **BANDA DE MÚSICA LOCAL**.

A les 22 hores.- A la Plaça Nova, la companyia **XESC FORTEZA** presenta "**Es consensos d'En Nofre**".

Al finalitzar la comèdia, **Gran REVETLA de Sant Salvador**.

Dimarts, 6 d'Agost.

A les 9 hores.- Des de Montuïri, **amollada de coloms**.

A les 9 hores.- Al recinte de Sant Salvador, **Sessió de YOGA INTEGRAL**.

A les 10 hores.- **Cercaviles**.

A les 11 hores.- Davant el Bar Juan, **corregudes a peu per a tothom**. Es disputarà el **IV Marathón de "Carretilles"**.

A les 12 hores.- **Inauguració del Monument al Pare R. Ginard Bauçà, T.O.R.**

A les 18'30.- **XI TORNEIG SANT SALVADOR** de futbol.

A les 23 hores.- Gran **VERBENA POPULAR** a la Plaça Nova. Actuació dels conjunts:

VOLTORS - SAMURAI - SOLERA

Dimecres, 7 d'Agost.

A les 15'30 hores. **Carreres de bicicletes: XXXVII CIRCUIT CICLISTA SANT SALVADOR**.

A les 22 hores.- A la Plaça Nova, **Fi de Festa** a càrrec dels grups:

ESCLAFITS I CASTANYETES

ARTA BALLA I CANTA

MUSICA NOSTRA

Un músic artanenc: ANTONI LLITERES

Aquest any en el festival musical de Granada, que fa el nombre 24, es presentà l'obra "Los Elementos" del compositor artanenc Antoni Lliteres i Carrió. Aquest fet és de gran importància per a la cultura de Mallorca i d'Artà.

L'obra del compositor Lliteres clausurà el festival i inclús es gravarà un disc, dins un futur no molt llunyà.

El festival de Granada s'ha guanyat un prestigi elevat en els cercles musicals per la presència de la filarmònica de Berlín o la London Symphony, i directors de la talla de Karajan, Celebidache, López Cobos.

Per altra banda, se compta amb una subvenció per ajudar a difondre l'obra del nostre compositor del qual la seva obra es mostrarà, dia 19 de juliol passat, amb caràcter mundial en la clausura del festival de música de Granada, un dels festivals més importants d'Europa.

Antoni Lliteres i Carrió va néixer a Artà l'any 1673 i va morir, a Madrid, l'any 1747. Entre alguns dels seus treballs més importants de la seva vida podem destacar: ser violinista del cor reial, viola de la capella de la cort reial, compositor de música també per a la cort, organista de la capella reial i reorganitzador de l'arxiu de música de l'esmentada capella, entre altres coses.

Entre les seves obres inèdites les més destacades són: "Coronis", "Acis i Galatea", "Dido y Eneas", "Júpiter y Danae", "Los Elementos" (òperes), "Cantares seculares", "Misas", "Noches" i "Plegarias cortesas".

Ja era ben hora que es desenterràs de l'oblit el nostre gran músic, tan deixat de la mà de Déu pel seu mateix poble, Artà, que no pot perllongar més el moment de dedicar-li, almanco, un carrer nou de la vila.

A. G.

Parlar Bé Poc Costa...

EL FISC

Quan la paraula 'fisc', originàriament, s'aplicava al canastró de vimet o de jonc per a guardar diner, no era, com avui, tan popular. Però el dipòsit es féu gran, immensament gran, i el mot inicial ha esdevingut el pare d'una extensa família, prou interessant i coneguda perquè els seus tecnicismes informin progressivament la conversa familiar. Termes com 'subjecte passiu', 'base imponible', 'desgravació fiscal' i similars són vocables d'ús quotidià, perfectament assumits. La insistent propaganda, sota la direcció del Ministeri d'Hisenda (la forma "hacienda" és un híbrid poc recomanable) ens encarrila cap a un ús més freqüent de la terminologia fiscal.

Es també lògic que la rutina i l'influx sistemàtic de l'entorn condicionin l'abús de castellanismes que afecten l'única llengua pròpiament nostra. D'aquests barbarismes caldria fer les oportunes deduccions per una contribució que no ens pertany.

Rectificar no sembla molt difícil. Entre la viciosa declaració de "renta" i la virtuosa declaració de renda, la diferència és insignificant. El mateix s'aplica a la "basse" imponible (només cal dir base, que rimi amb casa, vasa o espa). No en parlem de l'"hacienda", que ja hem anomenat. Es comprèn que el fisc ens alieni la butxaca, però no els vocables i les expressions. Contribuir a l'increment del Tresor no ens fa "contribuents", sinó contribuents. Hisenda recapta (no "recauda") diners i es preocupa pel fraud fiscal (no diguem "fraude"). El fraud idiomàtic no l'interessa gaire.

En la declaració de renda, a part dels indicats, manejem termes que reclamen la nostra atenció: tipus impositiu (no és correcte "tipo"), despeses (no "gastos") deduïbles, plus-vàlua (no "plusvalia"), bons de l'Estat (no "bonos"), deute públic (no "pública"), etc. són expressions referents a la cosa fiscal, que a part de la traducció castellana, tenen una correspondència catalano-balear definida i exacta.

No hi seria més que l'estojàssim i ens en servíssim, per una raó simple: qui serve allò que té, no ha de manllevar allò que ha perdut.

JOELL

AFEGITO: En haver de distribuir la quota diferencial, evitem les expressions "primer o segon plaç". Parlem més aviat de terminis. I, sobretot, no "aplacem" cap "pago" si ens veim circumstancialment obligats a ajornar un pagament.

Gran Barbacoa de Artá Artá·Mallorca

NUEVAMENTE EN ESTE LOCAL,
puede celebrar sus BODAS, BAN-
QUETES Y COMUNIONES.

Tels. 53 74 50
56 22 07

NUEVA DIRECCION

P. GORI: No, la veritat és que m'hagués agradat quedar aquí, millorar encara més les relacions parròquia-convent, lluitar perquè la nostra Església donés un fidel testimoni d'entrega i d'unitat. Voldria haver seguit millorant la salut del nostre poble, fer la gent molt més feliç, mostrar a la joventut els camins d'una vida agosarada i plena de bona entrega... Tantes de coses... Estic segur que la vostra comunitat serà una benedicció pel nostre poble. De totes maneres, sé molt bé que no som gens ni mica important. No hi ha ningú necessari i jo no ho som gens ni mica. Voldria quedar en el record dels artanencs com una persona senzilla, plena de defectes, però sincera i que ha anat cercant de debò el bé de tots els habitants d'aquesta terra.

BELLPUIG: ¿Creus que els canvis poden ésser positius?

P. GORI: Estic convençut que els canvis són del tot necessaris. Han d'arribar idees noves, experiències renovadores, formes més agosarades i valentes. El canvi és sempre una necessitat que pot aportar saba saborosa a un món que també canvia molt aviat. No ens hem de creure necessaris. Ni ens hem de creure imprescindibles ja que això suposaria un refinat orgull que no ha de ser propi de persones religioses.

BELLPUIG: ¿Podries dir unes paraules finals pels artanencs?

P. GORI: Jo no som mestre de ningú, no tenc la veritat en exclusiva, no vull que la meua paraula sigui important, tan sols vull suggerir paraules amigables, estils engrescadors, presències amables. Des d'aquest demble, sí, voldria recordar a tothom que la vida és una meravellosa experiència de felicitat, que cal mirar amunt i fruir de totes les formidables coses que Déu posa al nostre abast, que la verdadera amistat no té temps ni distàncies, que un poble ha de viure, somiar i fer comunitat per damunt els trets circumstancials de la vida humana, que aquí a casa vostra, teniu valors extraordinaris de festa, de religiositat, de cultura, d'art, de creativitat i de futur. M'agradaria que, amb el nou personal que arribarà a casa vostra, s'unissen totes les forces vives per, entre tots, fer poble, millorar la cultura, afavorir l'art, facilitar

Llinatges artanencs

Pellicer

Pellicer. (1237). Del substantiu "pellis" = pell. El qui treballa en pells.

Piris. Ve del cognom Pérez = castellà. Ve de Pere nom d'apòstol. Es conegut a Portugal també aquest llinatge.

Pont. (1294). Nom llatí "pons" = el pont.

Roig. (1235). De l'adjectiu roig = vermellós.

Rosselló. (1282). De la comarca del Rosselló (ara departament francès) el Roussillon i de l'antic Ruscinone.

Salord. Sembla que té relació amb el nom de la vila de Sort, antiga capital del comtat dels Pallars Sobirà. En els documents gòtics figura Calordus any 835.

la convivència. Voldria que els artistes d'aquesta terra -record ara mateix a Pere Pujol, a Sarasate, a Joan Mesquida...- segueixin la seva tasca meravellosa i que tothom reconegui el seu valuós treball. Voldria, qualche dia, retornar a aquesta terra i retrobar el ramell d'amics que han fet la meua vida tan agradable en aquests quatre anys.

BELLPUIG, per la seva part, agraïx al P. Gori la seva amabilitat i exhaustivitat en contestar les preguntes i a la vegada li dona les gràcies per la seva incansable col·laboració a la nostra revista. Hem de dir que, durant els quatre anys, ha estat un constant col·laborador i animador de la nostra revista. Li desitjam coratge, encert i sort en els nous camins que es disposa a encetar. Fins sempre.

Sanxo. (1263). Originari d'Aragó. Nom d'un sant martiritzat a Còrdova en el segle IX. A Artà figura així Sanxo Aragonès.

Sureda. (1296). Nom d'arbre. Del llatí "subereta" = bosc de surers.

Terrassa. (1244). Nom de la ciutat catalana. Derivat de terra.

Torrents (1267). Del mateix nom llatí. Curs d'aigües intermitents que alimenten albellons i saragalls.

Valls. (1293). En el camp de Tarragona, es troba dita vila. Pot tenir un origen llatí "vallis" = extensió plana entre cercle de muntanyes o de "vallum" = síquia o fossa d'una fortificació.

Vanrell. (1294). Nom de la vila catalana. En el Principat es diu Vendrell; i Vanrell a Mallorca. Ve del diminutiu "venerellus" = Venus, deva de la mitologia romana.

Verger. (1267). Del nom llatí "viridarium" = lloc abundós d'arbres.

Vidal. (1237). Nom del sant romà Vitalis.

Vives. (1233). Del verb llatí "vivere" = viure.

NOTA DE LA REDACCIÓ

Hagués estat el desig de BELLPUIG mantenir una llarga entrevista amb el P. Joan Oliver, que, com tots els lectors ja saben, ha estat destinat a La Porcióncula. Són moltes les obres i activitats que ha duit a terme durant els 15 anys d'estada entre nosaltres, (renovació del Col·legi, realçament de les festes de Sant Antoni de Pàdua, activitats esportives, etc.). Motiu aquest més que suficient per a fer una mica de repàs a la seva activitat.

El P. Joan Oliver ha declinat la invitació de BELLPUIG a mantenir aquesta conversa que, segur, esperaven els nostres lectors. No compartim la seva actitud de silenci, però la respectam.

Des d'aquestes planes li desitjem lo millor en el nou destí que aquests dies emprèn.

ESPORTS

25 de juliol, PRESENTACIÓ DE L'ARTÀ ¿UNA NOVA ETAPA?

Molta de gent a la presentació de l'equip de l'Artà, (pareixia el de les millors temporades). Molta expectació per veure i fer ja els primers pronòstics i la veritat és que n'hi havia per a tots els gusts.

A aquest acte varen compareixer, a més d'innombrables aficionats, els següents jugadors:

Cares noves:

Pons (davanter i que jugava amb el Son Sardina).

Damian Anthony (comodí i procedent de La Real).

J. Cladera (entrenador, i també ve de La Real).

Remacho (mig i procedent del Terrassa).

Mota (defensa i de l'Igualada).

Sánchez (davanter i del Terrassa).

M. Amengual (del Margaritenc i defensa).

J. Amengual (no firmat encara, amb perspectives de firmar, mig i del Can Picafort).

David (comodí i del Birmingham).

Arrom (porter i de l'Escolar).

Nadal (defensa o davanter, de l'Escolar, si bé encara no té la baixa d'aquest equip).

De la temporada passada:

Cebrián (hi ha petits problemes amb els entrenaments).

Suárez, R. Ferrer, Damià Serra, Julià, Martínez, Piris, Padilla i Ginard.

Procedents dels juvenils o incorporacions dels altres anys:

Jordi, Amer, Genovart, J. Riera (encara juvenil) i **Guillem Massanet** (cedit pel CIDE, encara juvenil i amb moltes perspectives de jugar amb el primer equip, segons diuen).

Pareix que encara manca un porter de per la zona mallorquina i un davanter (tal vegada company dels catalans que aquest any han desembarcat a Ses Pesqueres).

En Vallespir pareix que és transferible i En Caldentey té la baixa.

Molts de jugadors de cara a la nova temporada, on pareix que volem ressorgir amb força,

però sense massa perspective directes de veure molts de jugadors locals dins l'equip. Si bé per paliar i per fer "cantera" s'ha preparat lo de la 3ª Regional que amb molt d'esforç i lluita pot ésser el camí per no veure tants de noms externs. Això, vist així, pareix una autèntica remodelació; esperem que els resultats acompanyin i que la gent (numerosa a la presentació) segueixi acudint als partits, ja que ha bastat anomenar molts de fitxatges per retornar a Ses Pesqueres, que oferien un aspecte molt net i agradable. Llàstima no haver-hi el "bar" obert per entretenir-se el temps que la gent esperava per veure evolucionar els nous jugadors.

Ara, aquest fi de setmana i amb motiu del XI Torneig de Sant Salvador, veurem com pot anar això.

Els partits a jugar són:

Dia 3 ARTA - FELANITX
Dia 5 FELANITX - ESCOLAR
Dia 6 ARTA - ESCOLAR

Tots començaran a les 18'45 hores.

Al final del Torneig, i una vegada haver acabats els partits se donaran els Trofeus a la Regularitat de la passada temporada i que seran per:

REGULARITAT: **Suárez**

Local: **C. Ferrer**

Màxim goleador: **J. Caldentey.**

Mayol

VIAGES **millor**

C/Binicanelles, 12 T.F. 585515/52 CALA MILLOR

G.A.T. 820

Carr. Cala Gulla 11, 564017 CALA RAJADA

CHARTER NACIONAL

ZARAGOZA... 6.000 pts.

ALICANTE... 3.300 pts.

GRANADA... 7.900 pts.

IBIZA Y MAHON... 2.100 pts.

MADRID... 4.900 pts.

SEVILLA... 8.900 pts.

SANTIAGO... 9.500 pts.

BARCELONA... 3.100 pts.

NEW YORK (ida)... 35.500 pts.

BUENOS AIRES (ida y vuelta)... 131.265 pts.

MEXICO (ida y vuelta)... 114.450 pts.

Estancia en TORREMOLINOS.

H***. A/D. 6 días. AVION... 22.500 pts.

Excursión de un día a MAHON.

Incluye almuerzo... 8.500 pts.

IBIZA - 7 días. Apart. + Avión... 7.150 pts.

ESTANCIAS EN BENIDORM.

Avión + Traslados,

Hotel P/C 7 noches... 16.650 pts.

VUELOS DE

LARGA

DISTANCIA

PARA OTROS DESTINOS, CONSÚLTENOS